

**NOTĂ DE POZIȚIE asupra
inițiativei de lichidare a
Consiliul pentru prevenirea
torturii și transmiterea
către Avocatul Poporului a
atribuțiilor prevăzute de
Mecanismul național de
prevenire a torturii**

NOTĂ DE POZIȚIE

asupra inițiativei de lichidare a Consiliului pentru prevenirea torturii și transmiterea către Avocatul Poporului a atribuțiilor prevăzute de Mecanismul național de prevenire a torturii

Chișinău, 14 august 2019

Organizațiile și persoanele semnatare, își exprimă îngrijorarea față de inițiativa de a lichida Consiliul pentru prevenirea torturii (CpPT) și transmiterea către Avocatul Poporului (Ombudsman) a atribuțiilor prevăzute de Mecanismul național de prevenire a torturii (MNPT). Considerăm că această inițiativă nu este necesară și nu există premise pentru schimbarea acestor competențe.

La 8 august 2019, Ministerul Justiției a publicat un [comunicat de presă](#) prin care se anunța despre inițierea consultării opiniei publice referitor la modificarea legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul). Printre propunerile înaintate, se regăsește inițiativa de lichidare a Consiliului pentru prevenirea torturii (CpPT) și transmiterea către Ombudsman a atribuțiilor prevăzute de Mecanismul național de prevenire a torturii (MNPT), reglementat în Capitolul V din Legea nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul). Nu este prima dată când se anunță despre o asemenea intenție. La 10 Septembrie 2018, Ministerul Justiției [a anunțat despre inițierea procesului](#) de elaborare a proiectului de modificare a Legii cu privire la Avocatul Poporului, inclusiv în baza recomandărilor formulate în [Avizul Comisiei de la Venetia nr. 808/2015](#).

La 9 august 2019, pe pagina web a Avocatului Poporului, a fost publicat [un comunicat de presă](#). Oficiul Avocatului Poporului pledează pentru clarificarea formulei MNPT și desemnarea Avocatului Poporului în calitate de Mecanism național de prevenire a torturii, cu antrenarea reprezentanților societății civile și specialiștilor în diverse domenii în activitatea acestuia. Comunicatul de presă este însoțit de o [notă informativă](#) și propuneri de modificare a legislației în vigoare. La 13 august 2019 [Avocatul Poporului a recomandat](#) Ministerului Justiției să solicite expertiza instituțiilor internaționale a propunerilor Instituției Ombudsmanului privitor la formula MNPT din Moldova.

La 14 august 2019, membrii societății civile din cadrul CpPT [au publicat opinia](#) privind inițiativa comună a Ministerului Justiției/Avocatului Poporului de a lichida CpPT și instituirea unei noi formule a Mecanismului pentru Prevenirea Torturii.

Organizațiile semnatare consideră că la moment nu există vreo premisă pentru schimbarea competențelor MNPT, iar argumentele invocate de Oficiul Avocatului Poporului sunt inexacte sau chiar manipulatorii.

Existența unor neclarități în legislația în vigoare, nu justifică lichidarea CpPT. Organizarea și desfășurarea în ultimii trei ani a 75 de vizite (în toate tipurile de detenție), întocmirea a peste 50 de rapoarte cu peste 1000 de constatări și peste 700 de recomandări sistemice expediate în adresa instituțiilor vizate, combate ideea ineficienței și lipsei timpului dedicat activității de prevenire a torturii. Rapoartele Consiliului au stat la baza a cel puțin șapte cauze de câștig în fața CtEDO. Astfel, ipoteza ombudsmanului precum că formula „2+5” (doi ombudsman și cinci reprezentanți ai societății civile) nu s-a dovedit a fi eficientă în Republica Moldova, nu corespunde adevărului.

Promo-LEX a lansat Misiunea

de Observare a Alegerilor Locale Generale și a Alegerilor Parlamentare Noi din 20 octombrie 2019

La 15 august curent, Asociația Promo-LEX a lansat Misiunea de Observare (MO) a Alegerilor Locale Generale și Parlamentare noi din 20 octombrie 2019, făcând public și primul Raport ce vizează rezultatul monitorizării perioadei inter-electorale dar și pre-electorale cuprinsă între 18 iunie – 14 august 2019.

Metodologia Promo-LEX de observare a alegerilor a fost elaborată în baza standardelor internaționale în domeniu și presupune observarea alegerilor atât pe termen lung cât și pe termen scurt. Astfel, pentru această Misiune de Observare,

Promo-LEX va prezenta 5 rapoarte intermediare de observare a alegerilor și un Raport final. De asemenea, în contextul zilei alegerilor vor fi elaborate comunicate de presă privind desfășurarea scrutinului, rezultatele numărării în paralel a voturilor pentru municipiile Chișinău, Bălți și Comrat și evaluarea corectitudinii procesului electoral în ziua alegerilor în baza unui eșantion reprezentativ.

Primul Raport al MO Promo-LEX conține constatările și tendințele principale specifice perioadei preelectorale/electorale pentru alegerile din 20 octombrie 2019.

Deși perioada pre-electorală a fost marcată de incertitudini privind data organizării alegerilor locale generale, principiul stabilității dreptului electoral, în esență, a fost respectat. Totuși MO Promo-LEX consideră că aprobarea în lectură finală și eventuala intrare în vigoare a proiectului de lege nr. 36 din data de 29.03.2019 pentru modificarea unor acte legislative la început de perioadă electorală pentru alegerile locale, poate crea incertitudini și dificultăți în organizarea și desfășurarea alegerilor.

MO Promo-LEX atenționează și asupra problemelor importante care rămân nesoluționate în contextul alegerilor locale: lipsa unui mecanism legal de prevenire a "migrației artificiale a alegătorilor", regimul de vot al alegătorilor fără domiciliu

și reședință, respectarea prevederilor Codului electoral de către organele electorale în contextul utilizării certificatelor pentru drept de vot de către alegători etc.

În continuare, legislația îi tratează inegal și pe candidații independenți, comparativ cu cei desemnați de partide politice și blocuri electorale, impunându-i doar pe ei să colecteze semnături în liste de subscripție.

Pentru Misiunea de Observare Promo-LEX rămâne o prioritate monitorizarea finanțării campaniei electorale. În acest sens, Promo-LEX va compara cheltuielile raportate la CEC și la organele electorale inferioare de către concurenții electorali cu activitățile și cheltuielile estimate în urma observării civice.

La fel, MO monitorizează și discursul de ură utilizat de către concurenții electorali în cadrul alegerilor. În baza surselor monitorizate de informare, sunt identificate cazurile și tematica discursului, subiecții ce utilizează ura în mesajele lor electorale și de cei care sunt afectați de acest tip de discriminare.

Amintim că scopul Misiunii de Observare este informarea publicului privind desfășurarea campaniei, precum și sporirea încrederii cetățenilor în procesul electoral, contribuirea la asigurarea alegerilor libere și corecte, conform standardelor internaționale și legislației naționale. Promo-LEX rămâne, în continuare, singura organizație neguvernamentală din țară care desfășoară cel mai mare efort de monitorizare, delegând peste 700 de observatori în localități din țară, precum și în unele SV constituite peste hotarele R. Moldova.

Raportul Nr. 1 integral poate fi accesat [aici](#).

Misiunea de Observare a Alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019 este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul "Democrație,

Transparență și Responsabilitate”.

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Transformarea misiunii de pacificare este imperativă

Forțele Mixte de Menținere a Păcii în Zona de Securitate au fost create în 1992. Această misiune este formată din contingente militare ale Federației Ruse, Moldovei, Ucrainei și regiunii transnistrene. În prezent sunt 15 posturi permanente ale forțelor de menținere a păcii, iar efectivul misiunii este de 1.300 de militari.[\[1\]](#)

La 27 de ani de la crearea misiunii de pacificare, marcați astăzi, 31 iulie 2019, rolul său rămâne unul contestat deoarece nu a contribuit și nu contribuie cu nimic la soluționarea conflictului și nici la rezolvarea numeroaselor probleme cu care se confruntă autoritățile constituționale și populația celor două maluri ale Nistrului.

Totuși, Federația Rusă dar mai ales administrația de facto de la Tiraspol promovează ideea eficienței Misiunii de pacificare. Mai mult, administrația de facto insistă asupra acestei idei, stabilind sancțiuni „penale” pentru eventualele opinii contrare, adică „lipsa de respect față de misiunea de pacificare”.[\[2\]](#)

În mediul de experți activitatea acesteia este percepută diferit, în primul datorită faptului că această Misiune nu are un termen clar, a fost impusă unilateral de una dintre părți și este compusă din forțele care s-au aflat în conflict (Acordul moldo-rus din 21 iulie 1992), Misiunea nu are competențe acordate de ONU, deci nu corespunde Standardelor ONU, organizație ce poartă principala responsabilitate pentru pacea și securitatea internațională.

Astfel, discuțiile privind necesitatea transformării misiunii de menținere a păcii din Moldova într-o misiune civilă internațională de monitorizare s-au intensificat și au devenit fundamentale în special după 1 ianuarie 2012, atunci când

Vadim Pisari, a fost împușcat mortal de către un pacificator rus la punctul de control de menținere a păcii nr. 9 Vadul lui Vodă.

Amintim că în anul 2015, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) în cauza Pisari vs. Moldovei și a Rusiei a constatat încălcarea dreptului la viață. În aceeași ordine de idei, la 16 mai 2019, CtEDO a comunicat Guvernelor de la Chișinău și Moscova un alt caz (Manole și Postica vs. Moldovei și Rusiei) ce se referă la activitatea necorespunzătoare a misiunii de pacificare și abuzurile pe care le admit persoanele înarmate de la aceste posturi. Cauza respectivă se referă la incidentul din 2005 când soldații ruși au reținut trei persoane și au deschis ilegal focul din arma automată marca Kalașnikov, fără avertisment, creând pericol real pentru viața și integritatea fizică a zeci de oameni pașnici.

Analizând formatul actual al misiunii de pacificare, constatăm că acesta rămâne unul ineficient pentru pacea și securitatea națională și regională. Formal, această operațiune este responsabilă în fața Comisiei Unificate de Control, însă ca urmare a deficiențelor sistemului de funcționare, acțiunile care depășesc atribuțiile sale rămân nesancționate. Din moment ce părțile conflictului (Moldova și Rusia) formează misiunea de pacificare, aceasta nu poate fi imparțială, ceea ce este contrar standardelor ONU.

Suplimentar, observăm că deseori sunt constatate cazuri de nerespectare de către contingentul Forțelor de Menținere a Păcii ale Federației Ruse a procedurilor stabilite privind rotația anuală, care fără înștiințare, coordonare și decizia Comandamentului Militar Întrunit și a Comisiei Unificate de Control, efectuează în Zona de Securitate un marș cu tehnică militară și efectivul din subordine.[\[3\]](#) Astfel de situații sau cazuri deși reprezintă încălcări grave ale

În ciuda cazului tragic a lui Vadim Pisari și a altor incidente repetate din Zona de Securitate, situația misiunii

de pacificare rămâne astăzi neschimbată. Considerăm că schimbarea formatului de pacificatori în Republica Moldova este necesară, or aceasta va aduce un nou suflu pentru procesul de soluționare a problemei transnistrene, dar mai cu seamă va reprezenta un moment definitoriu în asigurarea drepturilor omului în acest teritoriu, aflat în afara oricărui control.

Detalii despre statutul forțelor pacificatoare în dreptul internațional, puteți găsi informații în [studiul](#) elaborat cu suportul Asociației Promo-LEX în anul 2015.

[1] Guvernul Republicii Moldova, <https://gov.md/ro/content/trmmd-moldova-insista-pe-transformarea-misiunii-de-mentinere-pacii-din-regiunea>

[2] Promo-LEX reiterează necesitatea reluării discuțiilor despre transformarea misiunii de pacificatori, <https://www.ipn.md/ro/arhiva/92679>

[3] Militarii ruși nu respectă procedurile stabilite în Zona de Securitate, <https://gov.md/ro/content/militarii-rusi-nu-respecta-procedurile-stabilite-zona-de-securitate> –

Raport Promo-LEX: Zilnic în spațiul public din Moldova

apar cel puțin 3 cazuri noi de discurs de ură

Discursul de ură rămâne în mare parte nesancționat, în pofida unui număr mare de cazuri identificate în spațiul public și în mass-media, arată Raportul Promo-LEX: [„DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGAREA LA DISCRIMINARE în spațiul public și mass-media din Republica Moldova”](#), prezentat la 30 iulie 2019.

Tendențele generale privind discursul de ură sunt îngrijorătoare, fiind identificate [319 cazuri în trei luni](#), comparativ cu 368 de cazuri identificate în șase luni în anul 2018. Creșterea este de circa 83%, cu o medie de **3,5 cazuri noi pe zi**.

Potrivit lui Dumitru Sliusarenco, autorul Raportului: "Discursul de ură înregistrează o dinamică alarmantă în Moldova. Politica este domeniul în care acesta se manifestă cel mai mult. Politicienii aleg să utilizeze tot mai des

discursul de ură, care înlocuiește retorica constructivă despre problemele actuale, duce la răspândirea prejudecăților, incită la discriminare și violență. Aproape toți liderii politici care au participat în [campania electorală din 24.02.19](#) au utilizat discursul de ură sau au fost afectați de acesta. A fost înregistrată o creștere considerabilă a cazurilor de sexism, care duc la inegalitate de gen și subminează rolul femeilor în societate. Efectele discursului de ură ar putea fi foarte grave, atât pe termen scurt, prin creșterea tensiunilor între diverse grupuri sociale, cât și pe termen lung, prin creșterea gradului de intoleranță în societate, care într-un final pot duce la, agresivitate, discriminare și chiar violență".

Bărbații utilizează discursul de ură [de aproape patru ori mai frecvent](#) decât femeile. Criteriile care stau la baza discursului de ură rămân aceleași ca și în anul precedent: [sexul/genul, orientarea sexuală și apartenența politică](#). Totuși, în perioada actuală de monitorizare se atestă deosebiri esențiale ce țin de distribuția acestor criterii, astfel încât în bază de sex/gen au fost identificate cele mai multe cazuri (170), urmate de apartenența politică (68) și LGBT (52).

Potrivit concluziilor Raportului, [discursul de ură în context politic se află în creștere](#). PSRM a rămas printre partidele care au generat cele mai multe cazuri de intoleranță în spațiul public, deși a înregistrat o scădere de circa 25%, în timp ce PD, PLDM și PAS nu au generat niciun caz de discurs de ură. Pe de altă parte, cazurile generate de PN și PCRM au crescut îngrijorător, cu circa 50%.

În context electoral discursul de ură rămâne nesancționat. Până la momentul prezentării raportului, unul din cazurile identificate nu a fost examinat sau sancționat de autoritățile competente. Impunitatea discursului de ură în context electoral se datorează cadrului legislativ insuficient, lipsei unor practici uniforme de examinare a acestor cazuri, dar și atitudinii de tolerare și ignorare a acestui fenomen de către autoritățile responsabile.

La capitolul discursului de ură în context religios, [continuă să predomină retorica protecției](#) valorilor tradiționale și a familiei. Sunt promovate un șir de pericole fictive, cum ar fi

homosexualitatea, islamizarea, invazia imigranților și refugiaților, dar și denaturarea rolului femeii în familie și în societate din cauza egalității de gen și a feminismului.

Raportul analizează datele cantitative obținute în cadrul unui efort complex de monitorizare, realizat de Asociația Promo-LEX și se referă la perioada 11 ianuarie 2019 – 11 aprilie 2019.

Raportul a fost realizat în cadrul proiectului „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de drepturile omului în Republica Moldova – etapa a II-a”, implementat de Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar al Departamentului Justiție și Drepturile Omului din cadrul Fundației Soros-Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de comunicare Promo-LEX: GSM 060280980, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md

Primele condamnări în cazul lui Andrei Brăguță: Promo-LEX insistă asupra rezolvării problemelor de sistem constatate în acest caz

La 19 iulie 2019, Judecătoria municipiului Chișinău a pronunțat dispozitivul sentinței în legătură cu faptele de tortură, tratament inuman și degradant și vătămări corporale medii comise în privința lui Andrei Brăguță. Astfel, instanța de judecată a decis condamnarea codeținuților lui Andrei Brăguță pentru fapta de vătămări corporale medii. Și a stabilit o pedeapsă cu închisoarea pe un termen de 5 ani cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă în privința la 3 codeținuți, iar în privința unuia care ispășește în prezent pedeapsa cu închisoarea, a fost stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen real. Totodată, instanța a decis condamnarea polițistului Orbu pentru fapte de tratament inuman și degradant la pedeapsa cu închisoarea pe un termen real de 4 ani, a polițistului Șapteboi pentru fapte de tratament inuman și degradant la pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 5 ani cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă, polițistul Isachi a fost achitat. Judecătoarea Maria Frunze a emis o opinie separată pe caz.

Asociația Promo-LEX și familia lui Andrei Brăguță consideră că învinuirea a probat existența faptelor de tortură comise în privința sa. Avocații Promo-LEX vor ataca sentința cu apel, după pronunțarea sentinței motivate și studierea argumentelor puse la baza acesteia. Avocații familiei vor solicita

aplicarea unor pedepsei mai dure în privința colaboratorilor poliției care au admis fapte de tratament inuman și degradant, inclusiv constatarea aplicării torturii în privința lui Andrei Brăguță. De asemenea, va fi solicitată aplicarea unei pedepse mai dure în privința codeținuților dlui Brăguță.

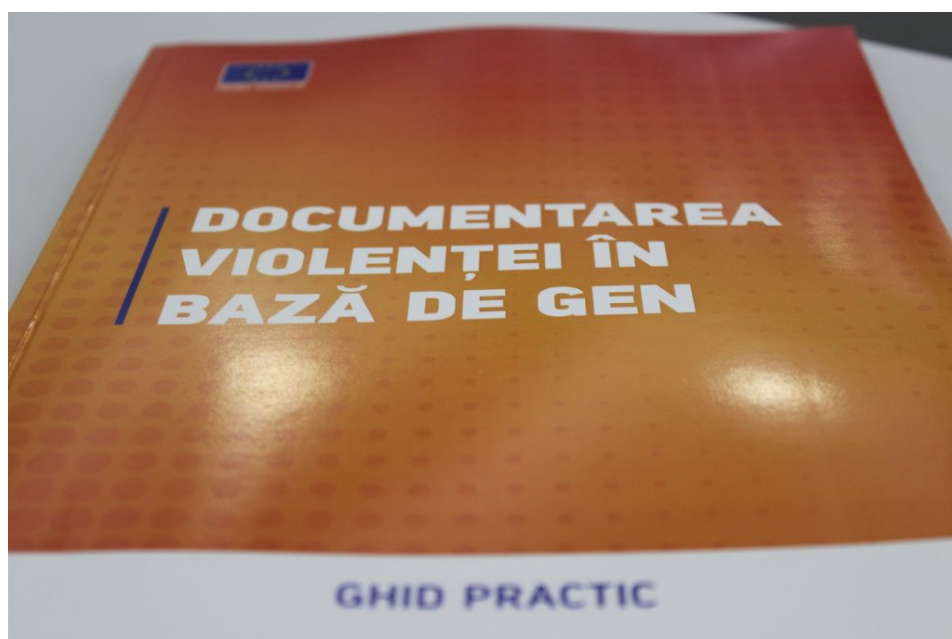
Cu toate acestea, Asociația Promo-LEX apreciază eforturile depuse de către procuror, instanța de judecată și apărători în acest caz complicat. După cum a fost menționat, încă la începutul examinării cauzei penale, cazul lui Andrei Brăguță este unul complex care evidențiază probleme de sistem legate de: reținerea persoanei, comportamentul și gestionarea cazurilor cu implicarea persoanelor cu dizabilități, aplicarea abuzivă a măsurii preventive și de arest, tortura și tratamentul inuman și degradant în detenție, calitatea asistenței medicale, ineficiența mecanismului de raportare a faptelor de tortură, calitatea slabă a asistenței juridice prestate de unii avocați. Prin acțiunile tuturor participanților în proces, aceste probleme au fost reconfirmate. Este vital ca problemele constatăte în acest caz să fie soluționate în mod prioritar.

Pentru detalii suplimentare contactați: Vadim Vieru, avocat
Asociația Promo-LEX, GSM: 068017507, e-mail:
vadim.vieru@promolex.md

**Documentarea violenței în
bază de gen – abordări
inovative în prevenirea și**

combaterea violenței

Violența în bază de gen este un fenomen distructiv pentru victime, dar și un impediment grav în procesul de dezvoltare a societății. Pornind de la această premisă, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, Asociația Promo-LEX și Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei” au lansat astăzi, 17 iulie, Ghidul practic „Documentarea violenței în bază de gen”.

Autoarea ghidului, Ludmila Popovici, spune că lucrarea reprezintă un instrument practic de lucru în procesul de documentare a violenței în bază de gen care descrie în

detaliu problematica „ ... sper ca acest ghid să devină un instrument comun pentru cei care lucrează într-un domeniu atât de important dar și dificil în același timp, cum ar fi asistența victimelor violenței în familie. Acest ghid vine să completeze cadrul informațional și metodic existent și să sprijine inițiativele de îmbunătățire a situației cu privire la violența în bază de gen în Republica Moldova.”

Lucrarea oferă specialiștilor din diferite domenii informație mai amplă despre documentarea cazurilor de violență, care afectează toate domeniile vieții victimei – fizic, mintal, spiritual, economic, social, cultural. Pe de altă parte, ghidul oferă instituțiilor de învățământ, care pregătesc cadre sau asigură instruirea continuă, o viziune nouă și mai largă

cu privire la violența în bază de gen, în special în ceea ce ține de centrarea pe victime și pe traume sau de abordarea interdisciplinară în asistența și documentarea cazurilor.

Nighina Azizov, coordonatoarea domeniului eliminarea violenței față de femei în cadrul UN Women Moldova, prezintă la eveniment, a subliniat necesitatea unui astfel de ghid practic focalizat pe problemele cu care se confruntă victimele violenței în bază de gen. „ ... acest document propune atât mecanisme cât și soluții, cel mai important este faptul că explică foarte clar anumite aspecte ce țin de starea psihologică a persoanei care a fost afectată de violență. Cu siguranță această lucrare va contribui la calitatea evaluării traumei în documentarea violenței în bază de gen.”

Ca urmare a experienței acumulate în cadrul RCTV „Memoria”, în cooperare cu Asociația Promo-LEX și alte ONG-uri care activează în domeniu, precum și urmare analizei experienței internaționale cu privire la necesitatea și modul de documentare a cazurilor de violență, autoarea prezintă în ghid o serie de recomandări care completează concluziile îngrijorătoare.

„Prezentul ghid este la momentul actual cea mai bună lucrare de acest gen, deoarece conține descrierea, problematica și soluționarea tuturor aspectelor fenomenului de violență în bază de gen. De asemenea, ghidul este original și aplicabil pentru orice utilizator și cititor, dat fiind faptul că este scris într-un limbaj simplu, accesibil, iar conținutul oferă răspunsuri pentru orice specialist sau cercetător, care poate fi sau este antrenat în studierea fenomenului, în identificarea și documentarea cazurilor de violență, în diagnosticarea și tratamentul consecințelor, precum și în reintegrarea socială a victimelor,” a declarat recenzentul ghidului – dl Ion Cuvșinov, Doctor în științe medicale, Conferențiar, specialist în medicina legală.

În debutul evenimentului de prezentare a Ghidului practic „Documentarea violenței în bază de gen”, Olga Manole, Coordonatoare de Program, Asociației Promo-LEX, a menționat că: „Acest Ghid este parte a proiectului pe care l-am inițiat acum trei ani, prin intermediul acestuia încercăm să contribuim la diminuarea fenomenului, să contribuim la sporirea protecției victimelor violenței în bază de gen și bineînțeles, să contribuim la dezvoltarea capacităților grupurilor profesionale și a societății civile în combaterea

acestui fenomen. ”

Ghidul a fost elaborat în cadrul proiectului „Promovarea respectării drepturilor femeilor în Moldova prin combaterea violenței în bază de gen”, implementat de Asociația „Promo-LEX”, Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei” și Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”. Proiect finanțat de Uniunea Europeană.

Ghidul practic „Documentarea violenței în bază de gen” poate fi accesat [aici.](#)

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu;

Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069269684

**APEL PUBLIC privind
necesitatea urgentării
procedurilor de desemnare și
confirmare de către Parlament
a noilor membri ai Comisiei
Electorale Centrale (CEC),
precum și de alegere de către**

membrii CEC a conducerii autorității

Parlamentului Republicii Moldova

Comisiei Electorale Centrale

APEL PUBLIC

privind necesitatea urgentării procedurilor de desemnare și confirmare de către Parlament a noilor membri ai Comisiei Electorale Centrale (CEC), precum și de alegere de către membrii CEC a conducerii autorității

Asociația Promo-LEX,

atrage atenția Parlamentului asupra necesității, în mod urgent, de a desemna și confirma noii membri ai CEC în corespundere cu termenele legale stabilite în Codul electoral,

subliniază că în contextul alegerilor locale generale stabilite pentru 20 octombrie 2019, tergiversarea procedurilor de organizare și desfășurare a scrutinului, poate produce stări de riscuri și incertitudine ce pot afecta calitatea și integritatea procesului electoral,

consideră că CEC-ului (membrilor Comisiei și angajaților autorității) trebuie să-i fie asigurate condiții propice de activitate, or funcționalitatea internă și realizarea atribuțiilor de către autoritate în lipsa conducerii este una foarte incertă.

Comisia Electorală Centrală este autoritatea specializată în

domeniul electoral, responsabilă de organizarea și desfășurarea alegerilor în Republica Moldova. Funcționalitatea Comisiei este decisivă pentru calitatea și integritatea procesului electoral dar și încrederii în rezultatele acestuia. Potrivit prevederilor legale curente, Comisia este constituită din 9 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sunt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției.

În perioada 28 iunie–4 iulie 2019 trei membri ai Comisiei – Iurie Ciocan, Alina Russu și Rodica Ciubotaru au demisionat din funcția de membru CEC. Subliniem că Alina Russu a exercitat funcția de președintă, iar Rodica Ciubotaru de vicepreședintă. În acest fel Comisia a rămas fără conducere, fapt ce afectează mult funcționalitatea instituției, inclusiv din perspectiva calității de ordonator a mijloacelor financiare alocate Comisiei de la bugetul de stat^[1]. În data de 5 iulie 2019 Parlamentul Republicii Moldova a aprobat proiectele de hotărâre privind încetarea calității de membru a CEC pentru persoanele nominalizate.

În acest sens, subliniem că potrivit art. 20 alin. (5) din Codul electoral **în cazul încetării, înainte de expirarea mandatului, a calității de membru al CEC, autoritatea respectivă (în cazul nostru Parlamentul), în termen de 10 zile, desemnează, și tot Parlamentul confirmă un nou membru pentru durata neexpirată a mandatului predecesorului.** În condițiile în care toți cei 3 membri care au demisionat, au fost desemnați de Parlament, legislativul este autoritatea ce urmează să desemneze **până în data de 15 iulie 2019, inclusiv,** noi membri ai Comisiei. Ținând cont, că Președintele Republicii Moldova, a remis spre reexaminare Parlamentului legea nr. 56 din 18.06.2019 cu privire la modificarea și completarea articolului 20 Cod electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, și constatării oportunității revizuirii mecanismului de numire și demitere a membrilor Comisiei

Electoral Central, precum și a mandatului acestora în cadrul instituției, este imperios necesară și examinarea acestor aspecte de către forul legislativ. În acest sens, Asociația Promo-LEX vine cu **propuneri de modificare a legislației electorale** care sunt incluse [în Anexă la prezentul Apel.](#)

Propuneri deputaților Parlamentului Republicii Moldova, pentru proiectul de lege nr. 36 din partea organizațiilor membre a Coaliției pentru Alegeri Libere și Corect

Simultan, prin interpretarea cumulativă a alineatelor (1) și (4) a art. 17 din Codul electoral, în condițiile vacanței funcțiilor de președinte și vicepreședinte CEC, **membrii Comisiei ar trebui să aleagă noua conducere în termen de 15 zile din momentul constatării vacanței funcției** (din momentul) aprobării de către Parlament a demisiei membrilor CEC, altfel spus **până în data de 20 iulie, inclusiv**. Chiar dacă Parlamentul încă nu a confirmat membrii noi, considerăm că alegerea unei noi conduceri este absolut necesară la etapa dată. Amintim că pentru data de 20 octombrie 2019 sunt fixate alegerile locale generale. Reieșind din faptul că la 1 august 2019 intră în vigoare hotărârea Parlamentului privind stabilirea datei alegerilor este impetuoasă necesitatea asigurării funcționalității depline a autorității electorale.

În contextul celor expuse Asociația Promo-LEX face apel către:

Parlamentul Republicii Moldova

- **să desemneze în termene legale, până în data de 15 iulie 2019 noi membri ai CEC și să-i confirme în termeni proximi;**
- **să inițieze consultări publice privind perfecționarea mecanismului de constituire a CEC.**

Comisia Electorală Centrală

- **să aleagă, până la data de 20 iulie 2019, noua conducere a autorității în vederea asigurării funcționalității**

interne a instituției și realizării atribuțiilor curente în mod eficient;

- *să vină cu propuneri de perfecționare a legislației privind activitatea sistemului organelor electorale din Republica Moldova.*

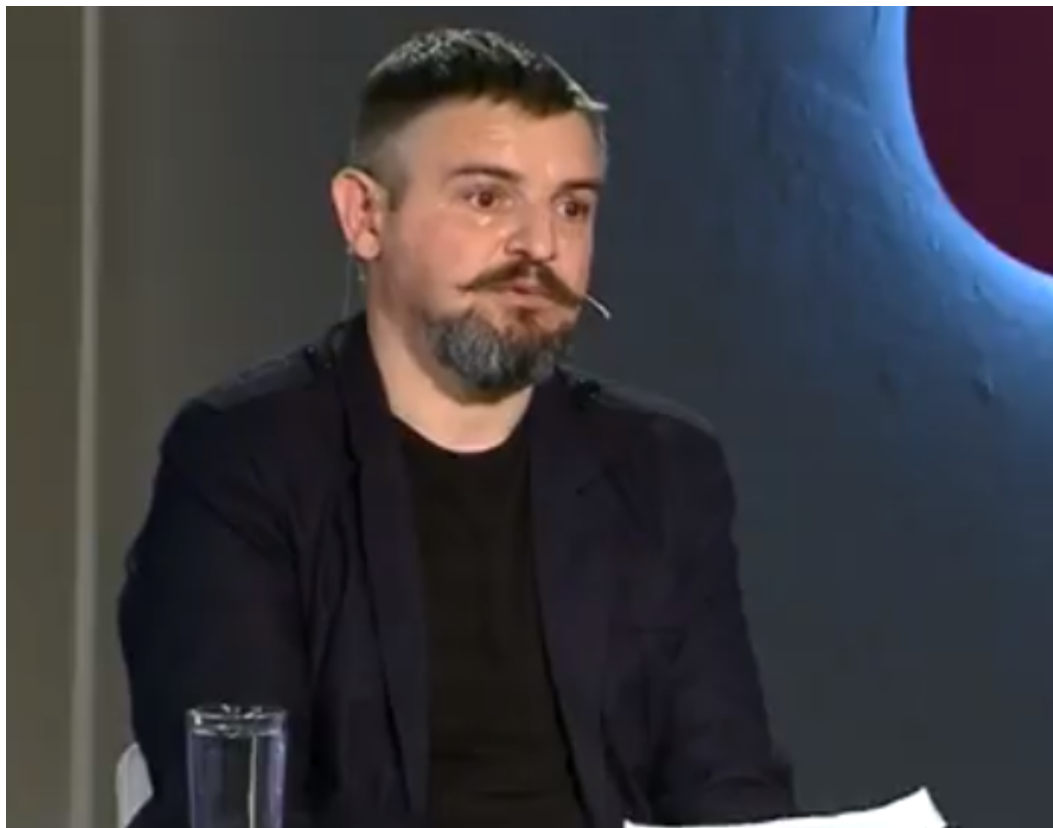
Anexă:

[\[1\]](#) A se consulta pct. 30 și 31 din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale.

Promo-LEX: Instanța de judecată a decis că statul trebuie să achite 446 630 mii lei pentru condamnare ilegală. Suma nu corespunde prejudiciului moral și material suportat de reclamant

Asociația Promo-LEX afirmă că instanțele de judecată continuă să decidă acordarea prejudiciilor mici în legătură cu fapte de condamnare ilegală. Sumele acordate în temeiul Legii nr. 1545 nu corespund cu [jurisprudența CtEDO](#) și nu reprezintă sume comparabile decise de Curte pentru violări similare.

La 9 iulie
2019,
Judecătoria
mun.
Chișinău,
sediul
Centru a
admis
parțial
cererea de
chemare în
judecată
depusă de
Savin Igor
v.
Ministerul

Justiției al Republicii Moldova. Procuratura Generală, Administrația Națională a Penitenciarelor, intervenient accesoriu Inspekția Financiară cu privire la încasarea prejudiciului moral și material, obligarea pârâtului de a prezenta scuze publice, încasarea cheltuielilor de judecată. Instanța de judecată a decis de a încasa din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Savin Igor prejudiciul material în mărime de 277 453,76 lei a sumei de 89 176,96 lei cauzată de evoluția indicelui prețurilor de consum (rata inflației), în total suma de 366 630,71 lei și a prejudiciului moral în mărime de 80.000 lei.

Asociația reamintește că prin Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 8 august 2017, reclamantul a fost achitat și a fost dispusă eliberarea imediată al acestuia din detenție.

Sursa foto: tv8.md

Anterior, reclamantul a fost supus ilegal acțiunilor de urmărire penală și condamnat ilegal. Reclamantul s-a aflat în detenție ilegală, în rezultatul acțiunilor ilegale ale

organului de urmărire penală și al instanțelor de judecată pe o durată de 485 de zile (60 de zile în arest și 425 în detenție, prin executarea pedepsei cu închisoarea stabilită prin sentința judecătorească Cahul din 24 iunie 2016). Starea de dizabilitate s-a înrăutățit pe durata detenției în sistemul penitenciar național. Raporturile sale de muncă au fost suspendate ilegal și practic familia reclamantului, formată inclusiv din copii minori a rămas fără întreținere.

În cauza Mătăsaru și Savițchi (Hot. din 2 noiembrie 2010, plângerea nr. 38281/08 §§ 75), CtEDO a examinat eficiența remediei introdus prin Legea nr. 1545, (privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești) dacă compensațiile morale reduse acordate pentru violarea CEDO fac inefficient remediu introdus prin Legea 1545. CtEDO a conchis că nu are probe suficiente pentru a constata că remediu este inefficient, însă a menționat că ea va examina în viitor cu atenție evoluția practicii judecătorești și ar putea să-și schimbe practica dacă în mod sistematic compensațiile acordate vor fi vădit incompatibile cu cele acordate de [CtEDO](#).

Potrivit avocatului Promo-LEX, Vadim Vieru „... compensațiile acordate reclamantului sunt vădit incompatibile cu sumele acordate de CtEDO pentru violări similare. Amintim instanțelor de judecată că acestea nu au rolul de protector al bugetului de stat atunci când trebuie să pună pe balanță și aprecieze cuantumul prejudiciului cauzat părților de către agenții statului în cazuri grave de încălcare a drepturilor omului. ”

Reamintim că CtEDO a stabilit clar în jurisprudența sa că scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare CEDO (Scozzari și Giunta c. Italiei, 13 iulie 2000, para. 248-250). Atunci când acordă satisfacția echitabilă, CtEDO aplică regula restitutio in integrum. CtEDO cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea

completarea Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (lectura II)

Deputaților Parlamentului Republicii Moldova

Comisiei parlamentare *Comisia juridică, numiri și imunități*

Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova

OPINIA organizațiilor semnatare

asupra proiectului de lege nr. 36 din 29.03.2019 cu privire la modificarea și completarea Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (lectura II)

Organizațiile semnatare, în temeiul Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, își manifestă interesul față de participarea la procesul de consultare publică a proiectului Legii cu privire la modificarea și completarea Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova și prin intermediul Opiniei de față își expune recomandările cu argumentările de rigoare pe subiectul dat.

Semnatari:

1. *Asociația Promo-LEX*
2. *Asociația Presei Independente*
3. *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare*
4. *Centrul de Resurse Juridice din Moldova*
5. *Centrul pentru Jurnalism Independent*
6. *Consiliul Național al Tineretului din Moldova*
7. *Fundația Est-Europeană*

Muzeele crimelor comunismului, memorie vie pentru noua generație

Cu 70 de ani în urmă, Republica Moldova a trăit adevărate scene de coșmar. În data de 6 spre 7 iulie 1949, a avut loc cel mai mare val de deportări de pe teritoriul actual al Republicii Moldovei, nordul Bucovinei și sudul Basarabiei. Zeci de mii de oameni au fost scoși cu armele din casele lor, urcați în vagoane de vite și deportați fără nici un motiv în Siberia și stepele Kazahstanului. Cu regret putem afirma că consecințele acelor deportări se vor resimți încă mult timp, dacă nu vor fi întreprinse acțiuni concrete de restabilire a adevărului istoric și al reabilitării complete a victimelor represiunilor politice.

La 70 de ani de la cel mai mare val de deportări de pe teritoriul Moldovei, în incinta Complexului Muzeal în Aer Liber în Memoria Victimelor Represiunilor Politice, a avut loc conferința științifico-practică internațională „Importanța comemorării victimelor represiunilor politice. Rolul autorităților în susținerea muzeelor crimelor comunismului”.

Evenimentul a debutat cu un tur în cadrul Complexul Muzeal, oaspeții au avut posibilitatea să se teleporteze în acele vremuri astfel, descoperind mediul tradițional de existență a unei gospodării țărănești până la deportare, dar și deportarea însăși în etapele ei tragice, crimele și criminalii în desfășurarea acțiunilor acestora.

La evenimentul de comemorare a victimelor celui de-al doilea val de deportări, au participat cercetători științifici, doctori habilitați în științe politice, istorie și drept, atât din Republica Moldova cât și din România.

Agenda evenimentului a inclus subiecte precum: Importanța studierii memoriei victimelor regimului totalitar-comunist; deportări staliniste pe motive confesionale; cultura memoriei în societățile post-totalitare: probleme și context; marxism-leninismul – ca fundament teoretic al deportărilor din Basarabia în perioada anilor 1940-41, 1944-1953, precum și inițiativele expoziționale și memoriale privind regimul comunist din România.

Asociația Promo-LEX susține victimele represiunilor politice și consideră că reabilitarea acestora nu se rezumă la recunoașterea formală că s-a comis o crimă. Un moment important, este construirea unor punți prin care tânăra generație care are cunoștințe limitate despre ororile trecutului, să interacționeze direct sau indirect, cu cei care au trăit în acele vremuri și reprezintă o sursă enormă de informații, cei care ar putea schimba opinii și atitudini.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu;

Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069269684